

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 198/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť B. K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd, ako aj porušenia princípu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 2 Co 125/2012 a jeho rozsudkom z 29. mája 2013, ako aj uznesením z 8. júla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2013 doručená sťažnosť B. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenie princípu zákazu

diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 2 Co 125/2012 a jeho rozsudkom z 29. mája 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ako aj uznesením z 8. júla 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že spor v právnej veci sťažovateľa o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy vedený Okresným súdom Spišská Nová Ves „sa ťahá už dlho 8 rokov. Z toho je už 3-tí krát na KS rozhodnutie. KS naposledy vo veci nekonal a tak som listom zo dňa 14. 5. 2012 písal sťažnosť predsedovi KS.“

Napriek prísľubu predsedu krajského súdu (reagujúceho na sťažnosť sťažovateľa), že rozhodnutie možno očakávať v priebehu III. štvrtroka 2012, sa tak nestalo. Vzhľadom na to sťažovateľ 25. júla 2013 zaslal predsedovi krajského súdu ďalšiu sťažnosť. Hoci krajský súd napokon meritórne rozhodol 29. mája 2013, rozsudok nebol sťažovateľovi doručený. Potom, ako boli sťažovateľovi 24. augusta 2013 doručené všetky rozhodnutia, krajský súd si 2. októbra 2013 opätovne vyžiadal spis a následne bolo sťažovateľovi doručené opravné uznesenie o trovách konania.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že krajský súd „*vôbec nebral v úvahu, že som bol od konania oslobodený a bol mi priznaný bezplatný advokát. Nebral vôbec do úvahy dôvody hodné osobitného zreteľa.*“

Podľa sťažovateľa „*prietahy trvajú – celý spis držia na Krajskom súde v Košiciach*“. Na preukázanie tohto tvrdenia predložil ako dôkaz „*Oznámenie OS SNV z 11. 10. 2013 k č. 10 C/124/2005 – na môj list zo dňa 9. 10. 2013 žiadosť o zrušenie vykonateľnosti ako aj dovolanie môjho advokáta zo dňa 20. 9. 2013 na NS SR*“.

S poukazom na uvedené sťažovateľ navrhuje, „*aby ÚS SR moju sťažnosť prijal na ďalšie konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 14, vyhovel mojej žiadosti pred Ústavným súdom a ustanovil mi právneho zástupcu*“.

Zároveň sa sťažovateľ domáha, „aby bolo rozhodnuté o odložení vykonateľnosti rozsudku 2 Co/125/2012-435 z 29. 5. 2013 aj uznesenia zo dňa 8. júla 2013 aj opravného uznesenia zo dňa 19. septembra 2013 o trovách konania a v konečnom dôsledku ich nepriznania“.

Keďže sťažnosť sťažovateľa nespĺňala náležitosti ustanovené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), najmä k nej nebolo pripojené splnomocnenie na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd prípisom z 18. februára 2014 vyzval sťažovateľa na odstránenie jej nedostatkov. Konkrétne mu určil 14-dňovú lehotu a uložil mu, aby v rámci tejto lehoty preukázal, že podal Centru právnej pomoci písomnú žiadosť o poskytnutie právnej pomoci a určenie advokáta na zastupovanie v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. aby mu v lehote 14 dní od právoplatnosti rozhodnutia o jeho žiadosti o poskytnutie právnej pomoci predložil písomné splnomocnenie na jeho zastupovanie pred ústavným súdom.

V nadväznosti na tento prípis bolo ústavnému súdu 19. marca 2014 doručené podanie sťažovateľa označené ako „Žiadosť o prerušenie konania k. č. Rvp 20753/2013“, v ktorom uviedol:

„Z dôvodu môjho zistenia na Okresnom súde Spišská Nová Ves, že súdny spis č. k. 10 C/124/2005, 2 Co 125/2012 KS je toho času na NS SR na naše dovolanie, žiadam toto konanie pred Ústavným súdom SR prerušiť do doby rozhodnutia NS SR. Mój splnomocnený advokát dal v tejto veci dovolanie na NS SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažnosť z hľadiska formulácie jej odôvodnenia je všeobecná, neobsahuje žiadnu ústavnoprávnu argumentáciu, z ktorej by bolo možné vyvodiť konkrétne závery použiteľné vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. k porušeniu princípu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 Co 125/2012 a jeho rozsudkom z 29. mája 2013, ako aj uznesením z 8. júla 2013

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa

sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, I. ÚS 153/2010). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podstatou námietok sťažovateľa je nesúhlas s postupom a následným rozsudkom krajského súdu a jeho napadnutým uznesením najmä z hľadiska rešpektovania jeho práva na spravodlivé súdne konanie, v dôsledku tvrdenia o porušení ktorého sa domáha ochrany tak v konaní pred ústavným súdom, ako aj podaním dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Podanie dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu ako aj proti napadnutému uzneseniu krajského súdu ústavný súd verifikoval aj na Okresnom súde Spišská Nová Ves, kde bolo potvrdené, že ho sťažovateľ

podal 20. septembra 2013. V súčasnosti sa vec nachádza na najvyššom súde, kde je vedená pod sp. zn. 4 Cdo 463 a 464/2013, pričom o dovolaní sťažovateľa nebolo do dňa predbežného prerokovania jeho sťažnosti rozhodnuté.

Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sťažovateľ akceptoval jeho subsidiárne postavenie pri ochrane základných práv a slobôd tým, že podal vo svojej veci dovolanie ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne akceptovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

V judikatúre ústavného súdu sa už aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej (už stabilizovanej) judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň

aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že jeho dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54). Nie je preto ani dôvod na to, aby ústavný súd prerušil konanie, ako to požaduje sťažovateľ, a vyčkával so svojím rozhodnutím až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom, pretože sťažovateľ môže podať sťažnosť až po doručení rozhodnutia o uvedenom mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratio temporis* v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 125/2012

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že

porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Ústavný súd konštatuje, že predmetom sťažnosti v tejto časti je preskúmavanie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorého postupom krajského súdu v označenom konaní malo dôjsť aj k porušeniu práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z obsahu sťažnosti, ako aj zo zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol vyhlásený 29. mája 2013 a napadnuté uznesenie 24. júla 2013. Sťažnosť sťažovateľa bola podaná na poštovú prepravu 17. októbra 2013 a ústavnému súdu bola doručená 18. októbra 2013. Keďže sťažovateľ podal 20. septembra 2013 proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ako aj napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, vyplýva z toho, že obe rozhodnutia museli byť ku dňu podania dovolania už právoplatné. Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd už v čase uplatnenia ochrany sťažovateľom označeného práva vo veci nemohol konať. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že si krajský súd opätovne vyžiadal spis na účel vydania opravného uznesenia o trovách konania, ktoré bolo vydané 19. septembra 2013, teda ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Preto ak už v čase podania sťažnosti krajský súd, ako už bolo konštatované, vo veci sťažovateľa nekonal, nemohol ani porušovať právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť v celom rozsahu odmietol, nezaoberal sa ďalšími návrhmi sťažovateľa vrátane návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí krajského súdu, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosť prijme na ďalšie konanie, resp. jej vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2014